

Нікого не залишити осторонь

Жінки та дівчата в сільській місцевості

UNITED NATIONS
UKRAINE

Група ООН
з гендерних питань

**РОЗШИРЕННЯ
ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ
ЖІНОК ТА ДІВЧАТ З СІЛЬСЬКОЇ
МІСЦЕВОСТІ**

**#IWD2018
#TIMEISNOW**

Жінки та дівчата в сільській місцевості

Жінки з сільської місцевості становлять чверть усього населення світу¹ та приблизно 43 % працівників сільського господарства². **Жінки з сільської місцевості є основними учасницями трансформаційних змін** в економіці, екології та соціальній сфері, необхідних для сталого розвитку. Вони забезпечують продовольчу безпеку для своїх громад та формують здатність пристосовуватися до нових кліматичних умов. Проте в питаннях володіння землею, доступу до сільськогосподарських виробничих інструментів, фінансування та технологій для стійкості до змін клімату вони залишаються далеко позаду чоловіків. Обмежений доступ жінок з сільської місцевості до кредитів, послуг охорони здоров'я та освіти є лише однією з багатьох проблем, з якими вони стикаються, та які ще більш посилюються через світову продовольчу та економічну кризу і зміну клімату.

Розширення прав і можливостей жінок та дівчат з сільської місцевості і реалізація їхніх прав людини є основним фактором досягнення гендерної рівності та Цілей сталого розвитку.

Сталого розвитку не можна досягти без гендерної рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат. **Метою Порядку денного сталого розвитку є дотримання тих прав** жінок і дівчат з сільської місцевості, які є необхідними для забезпечення їм засобів до існування, добробуту та здатності пристосовуватися до нових умов, зокрема прав на:

- охорону землі та землеволодіння;
- їжу та харчування відповідної якості та кількості;
- життя, вільне від усіх форм насильства, дискримінації та шкідливих практик;
- найвищий можливий стандарт здоров'я, зокрема сексуальне та репродуктивне здоров'я й права на нього;
- якісну, фінансово прийнятну та доступну освіту протягом життя³.

Реалізація Цілей сталого розвитку – нікого не залишити осторонь – вимагає вжиття в сільській місцевості термінових заходів, які забезпечують належний стандарт життя, життя без насильства та шкідливих практик для жінок з сільської місцевості, а також їх доступ до земельних та виробничих ресурсів, продовольчу безпеку та харчування, гідну роботу, освіту та здоров'я, зокрема сексуальне та репродуктивне здоров'я й права на нього.

<http://www.unwomen.org/en/news/stories/2018/1/announcer-igd-2018-theme>

Стаття 14.
Жінки та дівчата у сільській місцевості

Держави-учасниці вживають усіх відповідних заходів для ліквідації дискримінації щодо жінок у сільських районах з тим, щоб забезпечити на основі рівності чоловіків і жінок їхню участь у розвитку сільських районів та в одержанні переваг від такого розвитку.

Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (КЛДЖ), ратифікована Україною в 1981 році

Становище жінок з сільської місцевості в Україні

Кожна третя жінка в Україні мешкає в сільській місцевості⁴. На додачу до різноманітних форм дискримінації, спрямованої проти них як жінок, жінки та дівчата в сільській місцевості часто страждають від множинної дискримінації через такі фактори як місце проживання, вік, інвалідність, переміщення, етнічна приналежність та ін. Вони значною мірою виключені з політичного та громадського жит-

тя. Їхніми потребами та правами нехтують у процесах реформ, а також відновлення та встановлення миру.

Як показують статистичні дані, наведені нижче, жінки та дівчата в сільській місцевості зазнають дискримінації щодо доступу до процесів прийняття рішень, працевлаштування, охорони здоров'я, освіти та інших базових послуг:

¹ <http://www.unwomen.org/en/news/in-focus/rural-women-food-poverty>

² <https://womenwatch.unwomen.org/event/international-day-rural-women>

³ Доповідь Генерального Секретаря, Проблеми та перспективи досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок та дівчат у сільських районах – <http://undocs.org/E/CN.6/2018/3>.

⁴ Державна служба статистики України, 1 січня 2016 року, http://database.ukrcensus.gov.ua/Pxweb2007/ukr/publ_new1/2016/dem_total_2016.pdf

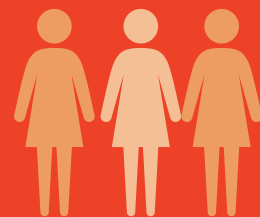
48%

жінок, які мешкають у сільській місцевості, не мають доступу до медичних послуг⁵.

36%

жінок у сільських районах не беруть участі в прийнятті рішень у своїх громадах⁶.

67%

жінок у сільській місцевості не мають вдома доступу до мережі Інтернет^{5, 6}

85.5%

Середня місячна заробітна плата жінок, які зайняті в сільському господарстві, рибальстві, лісовому господарстві та суміжних галузях, становить 85,5 % від заробітної плати чоловіків⁷

32%

не мають доступу до питної води вдома⁸.

21%

жінок у сільській місцевості мають банківський рахунок⁶.

Жінки в сільській місцевості більш уразливі до ґендерно-обумовленого насильства, ніж жінки, які живуть у містах.

Відповідно, відсоток жінок у сільській місцевості, які коли-небудь були в шлюбі та зазнали фізичного та (або) сексуального насильства, скоєного партнером, становить 17 %, а міських жінок – 14 %⁹. Разом з тим 55 % жінок у сільській місцевості не повідомляють про випадки домашнього насильства⁸.

Внутрішньо переміщені жінки в сільській місцевості стикаються з багатьма проблемами.

Відповідно, рівень зайнятості серед жінок-ВПО, які живуть у селах, на 17 % нижчий, ніж серед жінок-ВПО, які проживають у великих містах. Більш того, 36 % жінок-ВПО у сільській місцевості є головами домогосподарств та переважно залежать від пенсії (42 %) і соціальної допомоги (32 %) ¹⁰.

⁵ Гендерне оцінювання в країнах, Світовий банк, 2016.

⁶ Комплексне дослідження стану прав жінок, які мешкають у сільській місцевості України, ПРООН та Управління Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, 2015.

⁷ Жінки та чоловіки в Україні: Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – с. 68.

⁸ Стиглий виклад Комплексного дослідження прав жінок у сільських районах України, ПРООН, 2015, – <http://www.ua.unodp.org/content/ukraine/en/home/presscenter/articles/2015/05/04/new-study-on-rural-women-rights-reveals-gaps-and-challenges/>.

⁹ Поширеність насильства щодо жінок та гірчат, ЮНФПА, 2014, с. 34 – <http://www.unfpa.org.ua/files/articles/4/70/GBV%20prevalence%20survey%20%20EN.pdf>

¹⁰ Дані, зібрані Національною моніторинговою системою МОМ щодо становища внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Обмежена деталізована статистика ускладнює регулярний аналіз становища жінок та дівчат у сільській місцевості і створює труднощі щодо інтеграції їхніх потреб у розробку національної політики, доказового планування та бюджетування.

Комітет з ліквідації всіх форм дискримінації щодо жінок (КЛДЖ) у документі «**Заключні зауваження щодо восьмої періодичної доповіді України**» висловив занепокоєння з приводу несприятливого становища жінок у сільській місцевості та жаль з приводу обмежених даних

щодо їх становища, зокрема жінок у постраждалих від конфлікту сільських районах, уразливих сільських жінок, які очолюють домогосподарства, одиноких жінок, вдів, жінок-інвалідів та жінок, що належать до меншин.

Комітет рекомендував Україні вдосконалити інфраструктуру в сільській місцевості та розробити політику боротьби з бідністю серед жінок у сільській місцевості для забезпечення їхнього доступу до правосуддя, освіти, житла, офіційної зайнятості, розвитку навичок та можливостей навчання, можливостей отримувати дохід

та мікрокредитування, володіння та користування землею, враховуючи їхні особливі потреби та з особливою увагою до негативного впливу конфлікту на жінок у сільській місцевості. Комітет порадив вивчити вплив економічних та соціальних стратегій розвитку сільської місцевості на права жінок та покращити **збір точних деталізованих даних про жінок у сільській місцевості. Комітет рекомендував розглядати жінок не тільки як постраждалих або отримувачів допомоги, але й як активних учасниць** розробки та реалізації таких політик.

Розширення прав і можливостей жінок та дівчат у сільській місцевості і дотримання їхніх прав людини та ґендерної рівності є фактором не тільки добробуту окремих осіб, родин та сільських громад, але й загальної економічної ефективності, враховуючи значний відсоток жінок серед працівників сільського господарства України.

Рамкова програма
партнерства між Урядом України
та Організацією Об'єднаних
Націй (2018–2022 рр.)

визнає, що жінки в сільській місцевості є групою населення, яка часто залишається поза увагою та виключена з процесів розвитку, відновлення та гуманітарної діяльності. Тому система ООН визначає жінок у сільській місцевості як одну з ключових цільових груп для своїх заходів, а також, спираючись на взаємодоповнюваність мандатів різних структур системи ООН, працює над вирішенням проблем, з якими стикаються жінки в сільській місцевості в Україні.

Структура Організації
Об'єднаних Націй з ґендерної
рівності та розширення прав і
можливостей жінок (ООН Жінки)
в Україні

Контактна особа – Марина Руденко,
ООН Жінки менеджерка проекту
«Конвенція з ліквідації всіх форм дискри-
мінації щодо жінок у дії!»

maryna.rudenko@unwomen.org
+38-044-253-59-80.

працює для ліквідації дискримінації щодо всіх жінок та дівчат і для розширення їхніх прав та можливостей, з приділенням особливої уваги найбільш вразливим групам. Мобілізуючи сільських жінок у громадах східних областей України, що постраждали від конфлікту, ми формуємо їх обізнаність щодо прав людини, а також здатність ефективно відстоювати свої потреби в місцевому відновленні, плануванні розвитку та бюджетуванні. Різноманітні жіночі групи в сільських районах використовують наші проекти малих грантів для підтримки свого лідерства в громадах та активізації роботи, ініціатив з економічного та соціального розвитку. Також ООН Жінки залучає жінок з сільської місцевості до виконання Заключних зауважень КЛДЖ, об'єднуючи їх зусилля разом із парламентом, Міністерством сільського господарства та іншими державними установами для спільного пошуку політичних та законодавчих рішень.

Управління
Верховного комісара ООН
з прав людини (УВКБ ООН)

Контактна особа – Ірина Яковлєва,
спеціалістка з прав людини/комунікацій

iyakovlieva@ohchr.org
+38-050-386-80-69

працює для захисту та просування прав людини для всіх та повсюди. У березні 2014 року на запрошення Уряду України та у відповідь на ситуацію у країні УВКБ ООН розпочало роботу Моніторингової місії Організації Об'єднаних Націй з прав людини в Україні.

Місія здійснює моніторинг, публічно доповідає та адвокатує за дотримання прав людини в Україні. Особлива увага приділяється Сходу країни та Криму.

Усі доповіді, опубліковані Місією на сьогодні, доступні за посиланням: <http://un.org.ua/en/publications-and-reports/un-in-ukraine-publications/3592-un-reports-on-human-rights-situation-in-ukraine>

Фонд народонаселення
Організації Об'єднаних Націй
(ЮНФПА)

Контактна особа – Альона Зубченко,
спеціалістка з комунікацій

+38-096-506-55-88
zubchenko@unfpa.org

докладає зусиль для того, щоб кожна вагітність була бажаною, кожні пологи – безпечними, а потенціал кожної молодої людини був реалізований. ЮНФПА очолює координацію заходів із боротьби із гендерно-обумовленим насильством та надає необхідні ліки й медичні засоби, щоб забезпечити доступ жінок до послуг репродуктивного здоров'я, з особливою увагою до сільських місцевостей.

Щоб дізнатися більше про особисті історії потерпілих від гендерно-обумовленого насильства, яким допомогли наші найбільші групи у східній Україні, зверніться за наступним посиленням: Віра в краще майбутнє: <http://www.unfpa.org.ua/eng/publications/757.html>.

Протягом понад 20 років в Україні ЮНФПА відіграє провідну роль у захисті прав жінок, просуванні правових і політичних реформ та збору даних, а також у підтримці проектів, спрямованих на покращення здоров'я жінок та збільшення варіантів вибору в їхньому житті.

Дитячий фонд Організації
Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ)

Контактна особа – Ніна Сорокопуд,
спеціалістка з комунікацій

nsorokopud@unicef.org
+38-044- 254-24-50
+38-050-388-29-51

Анна Суходольська,
керівниця відділу комунікацій,

asukhodolska@unicef.org
+38-044-254-24-50

продовжує працювати в найбільш постраждалих від конфлікту районах, навчаючи дітей та їх опікунів життєвим навичкам та надаючи психосоціальну підтримку, підвищуючи обізнаність щодо проблем гендерно-обумовленого насильства (ґОН) та допомоги потерпілим від ґОН і дітям, постраждалим від насильства. Через мережу підлітків-волонтерів ЮНІСЕФ підтримує спільне навчання однолітків з питань підліткового здоров'я – з урахуванням гендерних питань – та запобігання ризикованій поведінці. Хлопчики та дівчатка, які живуть у сільській місцевості, беруть участь у таких програмах у якості волонтерів та бенефіціарів.

ЮНІСЕФ також приділяє значну увагу підготовці громадських фахівців щодо визначення основних проблем захисту дітей та реагування на них. Гендерний аспект враховується в усіх проектах ЮНІСЕФ, забезпечуючи рівний доступ хлопчиків та дівчаток до послуг, що надаються.

ЮНІСЕФ також підтримує удосконалення систем водопостачання в селах та малих містах, щоб підвищити здатність громад пристосовуватись до нових умов, особливо приділяючи увагу дітям, впливаючи на відвідування ними школи, та жінкам, зменшуючи ризик насильства та розширюючи можливості жінок у процесах прийняття рішень у громадах.

Міжнародна організація з міграції (МОМ)

Контактна особа – Лія Моррісон,
спеціалістка з надзвичайних ситуацій
та стабілізації

lkmmorrison@iom.int
+38-044-568-50-15

в Україні надає інтеграційну підтримку особам у постраждалих від конфлікту громадах, зокрема жінкам у сільській місцевості та переміщеним жінкам по всій Україні, через забезпечення засобів до існування та участі в діяльності щодо соціальної згуртованості.

Крім того, завдяки Національній моніторинговій системі (НМС), інформація щодо становища внутрішньо переміщених осіб у різних поселеннях збирається та передається уряду та міжнародній спільноті, щоб інформувати стратегічні заходи.

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН)

Контактна особа – Євгеній Зеленко,
спеціаліст з комунікацій

yevgeniy.zelenko@undp.org
+38-044-253-93-63

сприяє економічному розвитку та підтримує ініціативи, спрямовані на розбудову соціальної інфраструктури, особливо у віддалених та сільських регіонах, надаючи рівні можливості чоловікам і жінкам.

Створюючи сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та підтримуючи місцеві бізнес ініціативи в селах, в тому числі й поблизу лінії зіткнення, ПРООН активно підтримує жіноче лідерство та допомагає створювати нові робочі місця для сільських жінок.

В рамках розбудови миру та відновлення, ПРООН долучається до відбудови критично важливої інфраструктури в Донецькій та Луганській областях. ПРООН надає технічну та консультативну допомогу правоохоронним органам, місцевим органам влади, громадським організаціям задля досягнення безпечної ситуації в суспільстві, порозуміння в сільській місцевості та підвищення стійкості ВПО, вразливих верств населення та приймаючих громад. Особлива підтримка надається громадським організаціям, які надають безкоштовну юридичну, адміністративну та психологічну допомогу населенню на постраждалих від конфлікту територіях, в тому числі сільським жінкам.

ПРООН підтримала мережу жіночих та правозахисних організацій в підготовці альтернативної доповіді по виконанню Україною Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, яка висвітлює ґендерну проблематику, в тому числі права сільських жінок, що не були описані в офіційному державному звіті.

Тематична група Організації
Об'єднаних Націй з гендерних
питань (ООН ТГГ) в Україні

що складається з 17 агенцій ООН, розробила для ЗМІ інформаційну кампанію, присвячену жінкам у сільській місцевості, щоб підвищити обізнаність щодо проблем, з якими стикаються жінки у сільській місцевості в Україні. Кампанія розпочнеться напередодні Міжнародного жіночого дня і триватиме до 23 березня 2018 року, кінцевої дати діяльності 62 сесії Комісії ООН зі статусу жінок (КСЖ62).

Щоб дізнатися більше, перейдіть за посиланням
<https://www.facebook.com/UnitedNationsUkraine/>

62 сесія КСЖ, головного глобального міжурядового органу, чия діяльність присвячена виключно просуванню гендерної рівності та розширенню прав і можливостей жінок, відбудеться в штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку з 12 по 23 березня під темою «Проблеми та перспективи досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок та дівчат у сільській місцевості».

Відповідаючи на головну тему майбутньої КСЖ62, Міжнародний жіночий день стане ще одним приводом привернути увагу до прав та активної діяльності жінок у сільській місцевості та гарною нагодою для системи ООН та її партнерів з уряду, парламенту, громадянського суспільства та міжнародних організацій спільно обговорити це питання та взяти на себе зобов'язання вжити заходів, які змінять життя жінок на краще.

